

Høringsuttalelse til ny friskolelov – Lov om frittstående skoler

Dato: 7. januar

Høringen gis av medlemsskolene i **Kristent Pedagogisk Nettverk**.
Vi representerer 449 ansatte og 1621 elever med tilhørende foreldre.

Vi består av følgende skoler:

Nordlys Kristen - grunnskole
Lørenskog Friskole
Tågvollan skole
Buen Kristne Skole
Vårtun Kristne Oppvekstsenter
Grenland Kristne skole
Bergen Kristne Grunnskole
Nordhordland Kristne Grunnskole
Lyngdal Kristne Grunnskole
Farsund Kristne Grunnskole
Stavanger Kristne Grunnskole
Sandnes Friskole
Trondheim Kristne Grunnskole, Tomasskolen
Fagerhaug Oppvekstsenter
Grunnskolen Oslo Kristne Senter
Elihu Kristne Grunnskole

Kapittel 1

Dette kapitlet gir en god orientering om friskolesituasjonen i de nordiske landene. I Norge går bare 5 % av elevene i grunnskole og vgs på en privatskole. Til sammenligning har Danmark 15 % og Sverige 16 %. Finland har like tall som Norge og Island ligger enda lavere. Dette viser at vi ligger et godt stykke under våre nærmeste naboer, og at det er rom for flere «friskoler» i Norge.

Vi synes den norske finansieringsmodellen er god, sammenlignet med de andre landene. Statstilskudd er å foretrekke framfor offentlig støtte gjennom kommunene. Økt kapitaltilskudd og høyere prosentsats er ønskelig, slik at vi kan tilby lavere sats på foreldrepengene.

Kapittel 2

Vi støtter departementets forslag til navneendring fra «Privatskoleloven» til «Lov om frittstående skoler».

Kapittel 3

Vi synes at Privatskolelovens § 2-1 om godkjenning har fungert godt. Vi vil ikke stille oss i veien for regjeringens ønske om å godkjenne nye profilskoler og internasjonale skoler, men har noen kommentarer til dette.

Skoler tuftet på menneskerettighetene bør ha en særstilling i godkjenningsspørsmål, og i

vurderingen av om en skole skal få godkjenning eller ikke. Vi viser til artikkel 13-3 i den Internasjonale konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter som Norge er forpliktet på gjennom Menneskerettsloven:

Konvensjonspartene forplikter seg til å respektere foreldres og, når det er aktuelt, formynderes frihet til å velge andre skoler for sine barn enn dem som er opprettet av offentlige myndigheter, forutsatt at førstnevnte oppfyller eventuelle minstekrav til undervisningsstandard fastsatt eller godkjent av den enkelte stat, og til å sikre sine barn en religiøs og moralsk undervisning som er i samsvar med deres egen overbevisning.

Vi mener også at kommunens innsigelsesrett bør være begrenset i forhold til menneskerettsloven og foreldreretten. Dette må gjelde ulike kommuner, både med tanke på størrelse og økonomisk situasjon.

Kristent Pedagogisk Nettverk vil ikke hindre at det kan opprettes profilskoler. Vi mener disse skolene først og fremst bør være videregående skoler, dernest ungdomsskoler, men ikke barneskoler. Vi tenker at skoler som gir ekstra utdanning i realfag, idrett, språk og kunst/kultur, som nevnes i høringen, kan utgjøre et interessant alternativ for noen elever.

Vi mener ellers at ordet religiøst i punkt a) bør beholdes, og mener at «livssyn» bør komme som en egen bokstav/et eget ledd.

Kommunene kan lett gå i mot en etablering av friskoler av økonomiske hensyn. Regjeringen ønsker å legge til rette for at det vedtas flere friskoler. Vi mener derfor trekkssatsen på 80 % for de elevene som går i en friskole, bør gjøres lavere. Vi ser forøvrig at regjeringen er villig til å gjøre dette for de elevene som eventuelt går et ellefte år på IB skole. Skolene bør fortsatt finansieres ved statstilskudd. Vi mener også at friskolene først og fremst er en økonomisk vinning for stat/kommune og at det må legges vekt på at friskolene også deltar i et samfunnsansvar og tar oppgaven alvorlig i å utdanne podene til «gangs menneske»! Dette gjelder også for ROBEK kommuner.

Vi gjør også oppmerksom på at politikere som på prinsipielt grunnlag er mot en etablering av en friskole i en kommune, kan skjule dette bak strukturelle, administrative, skolefaglige og ikke minst økonomiske «velformulerte» argumenter! Derfor ønsker vi å beholde følgende formulering i dagens lov:

Vertskommunen eller vertsfylket skal gi fråsegn før departementet gjer vedtak i saka, og kan klage på departementet sitt vedtak.

Vi tenker det bør vurderes å utarbeides en punktliste for hva de lokale politikerne kan uttale seg om.

Kapittel 4

Vi er positive til de konklusjoner høringen trekker i dette kapitlet.

Vårt inntrykk er at elevene i ungdomsskolen ønsker de valgfagene som vi i dag kan tilby. Men det vil være interessant for skolene å kunne tilby egne valgfag som er knyttet opp i mot skolens godkjenning.

Det bør ellers tenkes gjennom hvordan man skal løse de utfordringer som vil følge av godkjenning av et 11 år på en IB-skole:

a) Hva skjer når disse elevene flytter eller av annen grunn ønsker å gå over til en annen videregående skole?

b) Friskolene hjelper i dag mange elever som har utfordringer. Flere av disse elevene har hatt godt av et 11. år i grunnskolen, men dette er nesten umulig å få til med dagens regelverk.

Kapittel 5

Vi støtter de konklusjoner som finnes i kapittel 5, med ett unntak.

Vi ønsker å beholde muligheten for krav om tilleggskompetanse i de religiøse skolene, da dette kan bli aktuelt i fremtiden.

Kapittel 6

Vi støtter forslaget til ny lov § 3-1, og synes det er fint at regjeringen bruker misjonærbarne som et av eksemplene på at det er aktuelt å holde av plasser til elever som søker inntak etter hovedinntaket.

Kapittel 7, 8 og 9

Disse lovforslagene er ikke aktuelle for våre skoler.

Kapittel 10

10.2

Vi støtter høringens konklusjon om at friskoler skal være non-profitable og at pengene skal komme elevene til gode. Vi støtter ellers KFFs innspill i denne saken.

SFO er i dag annen virksomhet. Flere foreldre er avhengig av SFO for å kunne velge oss. Men det er vanskelig å drive SFO i balanse, det blir lett et underskudds foretagende. Siden skolen ikke har lov til å dekke underskudd i SFO, blir det eiers ansvar.

Vi ønsker følgende:

- a) Må få SFO som en del av skolens virksomhet, slik at skolen kan dekke underskuddet.
- b) Økte tilskudd til SFO, slik at denne driften kan gå i balanse
- c) Det må være lov å drive annen virksomhet med inntjening som kan dekke et underskudd i SFO. Vi peker her på et sitat fra høringen, midt på side 55: Et eventuelt overskudd fra tilleggs virksomheten som går til skolen kan gi reduserte skolepenger i stedet for økte. Dette prinsippet mener vi kan overføres til SFO.

Selv om skolepengene skal komme elevene til gode, synes vi ikke det er feil å subsidiere plasser i SFO for å få budsjettet til å gå i balanse. Dette gjelder ved lavt antall påmeldte i SFO. Når foreldre velger vår skole fordi vi har et SFO tilbud utløser dette statstilskudd. Vi får flere elever, kan ansette flere lærere og skolen får et større miljø. Dette kommer i neste omgang alle elevene til gode.

Vi mener også at det må være lov til å drive annen virksomhet som styrker skolens egenkapital og likvide situasjon. Mange skoler får betydelig beløp i refusjon fra kommunene på elever som får spesialundervisning. Siden refusjonen ofte blir sendt mot slutten av den perioden denne undervisningen blir gitt, kan dette føre til utfordringer på den likvide situasjonen.

10.5 – minste elevtall

Skolene våre er tydelige på at vi er i mot forslag til at ny § 2-2 tredje ledd første punktum skal lyde: ”Dersom ein skole har færre enn 30 elevar tre skoleår i samanheng, fell godkjenninga bort.”

Flere skoler i vårt nettverk hadde ikke eksistert i dag med en slik lov!

Vår erfaring er at det i oppstarten av en skole kan ta mange år å bygge et omdømme. Foreldre velger oss på et fritt grunnlag. Vi er avhengig av å bygge et produkt de opplever som et reelt og godt alternativ. Dette krever arbeid, spesielt i oppstarten av en ny skole.

For mange skoler som starter på idealistisk grunnlag, kan lokaler være en utfordring. Det å finne et lokale som både egner seg og ligger sentralt er ikke alltid like lett. I tillegg skal lokalene tilpasses skole. Dette er prosesser som kan ta tid, og som har betydning for elevgrunnlaget.

Vi mener menneskerettighetene også må gjelde for de foreldre og elever som bor i grissgrendte strøk, som jo kjennetegner geografien i de fleste av landets kommuner. Vi må ikke gjøre friskole til et «by-fenomen» eller stor-kommune fenomen. Det er en styrke for landet vårt at mindre kommuner også kan ha plass til friskoler når det er engasjement og grunnlag for det. Det finnes mange små offentlige skoler i Norge som har få elever. De er et vesentlig poeng at det vil være en urettferdig diskriminering/forskjellsbehandling dersom friskoler pålegges en slik restriksjon, all den tid at det ikke pålegges tilsvarende krav til offentlige skoler. Her bør det være en likebehandling.

Høringen nevner at 34 skoler vil stå i fare for å bli nedlagt ved en eventuell ny lov, om ikke elevtallet øker ved disse skolene. Dette mener vi er alvorlig. Våre små skoler i distriktene rekrutterer elever fra flere kommuner og har således ikke vært aktuelle for å redde de grendeskolene som legges ned. Skolene gir i stedet foreldre i et større område mulighet for å velge en religiøs skole, noe som styrker foreldreretten og Norges forpliktelse i Menneskerettsloven.

Vi ser klart at små skoler har sine faglige og organisatoriske utfordringer, men vår erfaring er også at små skoler kan være svært godt fungerende og gode skoler. Det har sine styrker og kan være svært gode og betydningsfulle for de elevene som går der.

Det kreves mye arbeid for å drive friskole på idealistisk grunnlag. Vi tror at de skolene som ikke har livets rett, dvs elevgrunnlag og nok ildsjeler, vil dø ut av seg selv.

10.6 – statstilskudd

Våre skoler er opptatt av å drive skole på et idealistisk grunnlag. Vi har ingen innsigelser til ny lovtekst i ny friskolelovs § 6-3.

Vi mener ellers at statstilskuddet bør økes til 90 %.

Vi synes det er bra med det kapitaltilskuddet som nå har kommet. I solidaritetens ånd synes vi at de videregående skolene som tilbyr fag som krever store og tilrettelagte lokaler, bør få mer i kapitaltilskudd enn grunnskolene.

Vi mener det er viktig at tilskuddet er et statstilskudd. Vi ønsker ikke en ordning med offentlig tilskudd gjennom kommunene (slik de har i Sverige).

Vi ønsker også en elevtelling i april.

Kapittel 11

KP-nett er opptatt av at skolene driver seriøst. Kristne Friskolers Forbund (KFF) har et eget forventningsdokument som skolene forplikter seg på. Vi er ikke i mot «karantene forslaget» i høringen, men mener rettssikkerheten må ivaretas og sanksjoner kun må settes i verk etter at skolen har innrømmet forholdet eller at det foreligger dom. Det må ikke iverksettes tiltak på bakgrunn av mistanke.

Kapittel 12

Vi støtter de innspill KFF har hatt på utregning av tilskuddsgrunnlaget. Det er klart at vedlikeholdsutgifter og avskrivninger ikke er med i KOSTRA. Vi synes det er bra at det har blitt innført kapitaltilskudd, men mener at beløpet er lavt i forhold til de kostnader skolene har med bygg. Skolens kostnader med bygg er nok veldig varierende innenfor våre skoler og skolene i KFF, avhengig av beliggenhet, hvor mye- og hvilken type bygningsmasse som kreves. Kanskje det hadde vært en idé at hver skole fikk synliggjøre sine kostnader med bygg, og at en prosent av dette ble dekket gjennom kapitaltilskudd.

På vegne av Kristent Pedagogisk nettverk
Olav Sollid
Skoleutvikler
Alvermaka 39
5911 Alversund